МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

_____ М.В. Поляков

«____» _____ 20 р.

УЗГОДЖЕНО

Проректор
з науково-педагогічної роботи

_____ В.А. Куземко

«____» _____ 20 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступу на навчання за освітнім рівнем бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста
за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету економіки
від «19» грудня 2018 р. протокол № 2
Голова вченої ради _____ (Гринько Т. В.)

Дніпро
2018

Укладачі програми:

1. Гринько Тетяна Валеріївна, завідувач кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами;
2. Бикова Вероніка Григорівна, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами.

Програма ухвалена

- на засіданні кафедри:
  1. Економіки, підприємництва та управління підприємствами від «03» грудня 2018 р. протокол № 7
     Завідувач кафедри _____ (Гринько Т. В.)
     (підпис) (прізвище та ініціали)

І ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Фахове випробування – форма вступного випробування для вступу на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Результати фахового вступного випробування зараховуються для конкурсного відбору осіб, які на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, вступають на навчання для здобуття ступеня бакалавра. Приймальна комісія університету допускає до участі у конкурсному відборі осіб, які за результатом фахового вступного випробування отримали не менше не менше 110 балів (за шкалою від 100 до 200 балів).

Програма фахового випробування для вступу на навчання за освітнім рівнем бакалавра за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність містить питання з таких навчальних дисциплін підготовки молодшого спеціаліста за спеціальністю (напрямом підготовки) 5.03050401 Економіка підприємства:

1. Економіка підприємства;
2. Ціноутворення;
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.

ІІ ПЕРЕЛІК ТЕМ, З ЯКИХ ВІДБУВАЄТЬСЯ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНИКА

1. Навчальна дисципліна №1: Економіка підприємства

Тема 1. Підприємство в сучасній системі господарювання

Визначення, цілі і напрямки діяльності підприємства. Правові основи функціонування підприємства. Класифікація підприємств за різними ознаками. Структура підприємства. Форми об'єднання підприємств.

Тема 2. Трудові ресурси

Поняття, класифікація та структура персоналу. Оцінка персоналу, як важливий елемент системи управління трудовим колективом. Рух персоналу та його показники. Витрати підприємства на персонал.

Тема 3. Капітал, основні фонди та нематеріальні ресурси

Економічна сутність, структура і класифікація основних фондів. Вартість, оцінка основних фондів. Амортизація та відтворення основних фондів. Ефективність використання виробничих фондів. Нематеріальні ресурси та активи підприємства.

Тема 4. Оборотні кошти підприємства

Поняття, економічна сутність і структура оборотних коштів. Оборотні

фонди. Нормування і джерела формування оборотних коштів. Показники ефективності використання оборотних коштів.

Тема 5. Продукція: сутність, різновиди і конкурентоспроможність

Кількісні і вартісні показники випуску продукції. Поняття і показники якості продукції. Стандартизація та сертифікація продукції. Конкурентоспроможність продукції та чинники її забезпечення.

Тема 6. Продуктивність, мотивація і оплата праці

Економічна сутність продуктивності праці. Показники і методи вимірювання продуктивності праці. Сутність, функції і принципи організації заробітної плати на підприємстві. Види заробітної плати. Форми і системи оплати праці.

Тема 7. Витрати підприємства

Поняття, види і показники собівартості продукції. Групування витрат виробництва. Класифікація витрат за елементами витрат. Класифікація витрат за статтями калькуляції. Кошториси витрат виробництва.

Тема 8. Результативність діяльності підприємства

Показники ефективності діяльності підприємства. Фактори підвищення ефективності виробництва.

Тема 9. Антикризова діяльність підприємства

Означення, мета й основні характеристики процесу реструктуризації підприємства. Санація (фінансове оздоровлення) суб'єктів господарювання.

2. Навчальна дисципліна №2: Ціноутворення

Тема 1. Теоретичні основи ціноутворення

Роль ціни в умовах ринкової економіки. Ціна і конкурентоспроможність підприємства. Еволюція теорії ціни: трудова теорія вартості, теорія витрат виробництва, теорія трьох факторів виробництва, кардиналістська концепція, ординалістська концепція, концепція виявлення переваг. Фактори ціноутворення: базові (некон'юнктурні), кон'юнктурні, регулюючі; внутрішні і зовнішні.

Тема 2. Види та функції цін

Система цін. Види цін залежно від: сфери обслуговування національної економіки, ступеню участі держави у ціноутворенні, стадії ціноутворення, ступеню врахування транспортних витрат, регіонів реалізації продукції, часу дії. Цінові коректування. Функції ціни: облікова, розподільча (перерозподільча), критерію раціонального розміщення виробництва, регулююча.

Тема 3. Склад ціни та формування її елементів

Елементний склад ціни. Структура роздрібної ціни. Витрати підприємства

та їх класифікація. Формування цін з урахуванням попиту на продукцію. Загальне поняття еластичності. Види еластичності попиту. Особливості ціноутворення на різних типах ринків: чистої (досконалої) конкуренції, монополістичної конкуренції, олігополістичної конкуренції (олігополії), чистої (досконалої) монополії.

Тема 4. Методи ціноутворення

Витратні методи ціноутворення. Методи встановлення ціни на основі собівартості. Методи встановлення ціни на основі прибутку.

Ціннісні методи ціноутворення. Метод ціноутворення на основі відчутної цінності товару. Методи ціноутворення на основі споживчої вартості товару.

Параметричні методи ціноутворення. Метод питомої ціни. Ціновий метод балів. Ціновий метод регресії. Агрегатний метод. Метод експертної оцінки.

Ринкові методи ціноутворення. Методи визначення ціни з орієнтацією на попит. Методи визначення ціни з орієнтацією на конкуренцію.

Тема 5. Ціноутворення на зовнішньому ринку

Світовий ринок та світова ціна. Поняття світової базисної ціни. Основні види світових цін: довідкові ціни, ціни торгів, ціни аукціонів, біржові котирування, ціни фактичних угод. Особливості визначення імпортних та експортних цін.

Тема 6. Цінова політика підприємства

Основні цілі ціноутворення. Принципи ціноутворення: науковість обґрунтування ціни, цільова спрямованість цін, безперервність процесу ціноутворення, єдність процесу ціноутворення та контролю за дотриманням цін. Етапи ціноутворення: постановка цілей і завдань ціноутворення, визначення попиту, оцінка витрат виробництва, аналіз цін і якості товарів конкурентів, вибір методу ціноутворення, розрахунок вихідної ціни, врахування додаткових факторів, встановлення кінцевої ціни. Цінова політика й цінові стратегії підприємства: стратегія «знімання вершків», стратегія низьких цін, стратегія нейтрального ціноутворення, стратегія диференційованих цін, стратегія пільгових цін, стратегія дискримінаційних цін, стратегія єдиних цін, стратегія цінового лідера, стратегія цільових цін, стратегія незмінних цін, стратегія незакруглених або психологічних цін. Галузеві особливості формування цін та тарифів.

3. Навчальна дисципліна №3: Зовнішньоекономічна діяльність підприємства

Тема 1. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні.

Етапи розвитку зовнішньоекономічної діяльності і управління нею в Україні. Суть, мета і принципи державного регулювання зовнішньоекономічної

діяльності. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Основні функції регіональних органів влади по управлінню ЗЕД.

Тема 2. Вибір іноземного партнера.

Класифікація фірм, діючих на світовому ринку за критеріями: виду господарської діяльності і характеру операцій; характеру власності; приналежності капіталу. Правове положення іноземних фірм. Правова форма іноземних фірм. Критерії пошуку та вибору іноземного партнера.

Тема 3. Контракт у зовнішньоекономічній діяльності.

Зовнішньоторговельний контракт і його види. Умови зовнішньоторгового контракту. Формулювання основних умов контракту. Визначення сторін і предмета контракту. Місце виконання контракту. Кількісні і якісні характеристики предмета контракту. Комерційні документи. Підстави звільнення від відповідальності. Форс-мажорні застереження в контрактах.

Тема 4. Підготовка міжнародних торгових операцій.

Види міжнародних комерційних справ. Етапи підготовки міжнародних торгових угод: підготовка угоди, укладання контракту, виконання прийнятих зобов'язань. Роль посередників, їхні види і повноваження. Торгово-посередницькі операції (з перепродажу, комісійні, агентські, брокерські). Організаційні форми торгово-посередницьких операцій.

Тема 5. Механізм розрахунків у зовнішньоторгових операціях.

Способи платежу. Форми розрахунків, використовувані в міжнародній комерційній практиці. Форма міжнародних розрахунків: документарний акредитив. Види акредитивів. Інкасова форма розрахунків. Форма міжнародних розрахунків: вексель і два його основні різновиди. Платіж готівкою. Авансовий платіж. Платіж у кредит. Засоби платежу. Чек. Відкритий рахунок.

Тема 6. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної торгівлі.

Базисні умови постачання. Правила «Інкотермс». Вибір виду транспорту. Вид вантажу. Відстань і маршрут перевезення. Транспортно-експедиторські підприємства.

Тема 7. Страховий захист зовнішньоекономічних операцій.

Суть та основні поняття страхування. Страхування. Види страхування. Страховий захист. Страхування зовнішньоекономічного ризику. Термінові валютні операції: форвардні, ф'ючерсні, опціонні, операції типу "своп". Банківське страхування у формі гарантії платежу. Страхування експортних кредитів. Захист від валютного та кредитного ризику під час здійснення зовнішньоекономічних контрактів.

Тема 8. Комерційні форми передачі технологій.

Об'єкти інтелектуальній власності. Правова охорона технологій. Патенти та другі охоронні документи на об'єкти промислової власності. Класифікація

форм передач технологій. Сучасні тенденції розвитку торгівлі технологіями. Підготовка і підписання ліцензійного договору. Кооперацийні угоди, франшиза й інжинірингові послуги.

Тема 9. Організація і техніка комерційних операцій на міжнародних біржах, торгах, аукціонах.

Міжнародні товарні біржі. Техніка біржових операцій та види біржових угод на товарній біржі. Ф'ючерсні угоди. Хеджування. Міжнародні товарні аукціони. Практика проведення аукціонів. Техніка операцій на аукціонах. Аукціонний торг. Оформлення угоди. Міжнародні тендери (торги). Поняття торгів. Організація торгів.

ІІІ ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До навчальної дисципліни №1: Економіка підприємства

Основна

1. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства: підруч. для студентів ВНЗ / М. В. Афанасьєв, О. Б. Плоха. – Харків: Інжек, 2013. – 660 с.
2. Гетьман О. О. Економіка підприємства: навч. посіб. / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
3. Економіка підприємства: підруч. для студентів ВНЗ / Д. К. Семенда [та ін.]; за ред. Д. К. Семенди. – Умань: Сочінський [вид.], 2014. – 477 с.
4. Економіка підприємства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. Г. Мельник [та ін.]; за заг. ред. Л. Г. Мельника. – Суми: Університетський книга, 2012. – 863 с.
5. Череп А. В. Економіка підприємства: підручник / А. В. Череп, В. В. Ярмош. – Запоріжжя: ЗНУ, 2014. – 335 с.

Додаткова

1. Болтянська Л. О. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. О. Болтянська, Л. О. Андрєєва. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
2. Економіка і фінанси підприємства: підручник / Х. І. Цвайг [та ін.]. – Львів: ЛДУВС, 2014. – 698 с.
3. Економіка підприємства: навч. посіб. / С. М. Рогач [та ін.]. – К.: КОМПРИНТ, 2015. – 391 с.
4. Економіка підприємства: навч. посіб. / [О. М. Зборовська та ін.]. – Д.: Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2014. – 227 с.
5. Економіка підприємства: підручник / М. Г. Грещак [та ін.]; заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко. – Вид. 4-те, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2009. – 816 с.
6. Економіка та управління підприємством: теорія і практика: навч. посіб. / [І. І. Грибик та ін.]. – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. – 427 с.

7. Лойко В. В. Економіка підприємства: навч. посіб. для студентів напряму підгот. 6.030504 "Економіка підприємства" / В. В. Лойко, Т. П. Макаровська. – К.: КНУТД, 2015. – 267 с.
8. Нестерчук Ю. О. Економіка підприємства: навч.-метод. посіб. / Ю. О. Нестерчук, С. А. Сегеда. – Вінниця: Едельвейс і К, 2014. – 372 с.
9. Суліма Н. М. Економіка і фінанси підприємства: підручник / Н. М. Суліма, Л. М. Степасюк, О. В. Величко. – К.: Компринт, 2015. – 465 с.
10. Федишин М. П. Економіка підприємства: навч.-метод. посіб. / М. П. Федишин. – Чернівці: Наші книги, 2015. – 327 с.

До навчальної дисципліни №2: Ціноутворення

Основна

1. Верхоглядова Н. І. Основи ціноутворення: навч. посіб. / Н. І. Верхоглядова, С. Б. Ільїна, Н. А. Іванникова, Я. Я. Слабко, Ю. В. Лисенко. – К.: Кондор, 2007. – 252 с.
2. Герасименко В. В. Ценовая политика фирмы / В. В. Герасименко. – М.: ЭКСМО, 2007. – 412 с.
3. Пінішко В. С. Ціни і ціноутворення: навч. посіб. / Пінішко В. С., Рудницька О. С., Юсипович О. І. – Л.: Вид-во Львів. комерц. акад., 2013. – 191 с.
4. Тормоса Ю. Г. Ціни та цінова політика: Навч.-метод. посіб. / Ю. Г. Тормоса. – К.: КНЕУ, 2006. – 247 с.
5. Шкварчук Л. О. Ціни і ціноутворення: навч. посіб. / Л. О. Шкварчук. – К.: Кондор, 2008. – 195 с.

Додаткова

1. Березін О. В. Управління ціноутворенням: навч.посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Березін, Ю. В. Карпенко. – Суми: Університетська книга, 2012. – 175 с.
2. Дугіна С. І. Маркетингова цінова політика: навч.-метод. посіб. / С. І. Дугіна. – К.: КНЕУ, 2005. – 154 с.
3. Липсиц И. К. Коммерческое ценообразование / И. К. Липсиц. – М.: БЕК, 2004. – 187 с.
4. Малініна Н. М. Ціни і ціноутворення: практикум / Н. М. Малініна, І. В. Причепа, В. В. Кавецький. – Вінниця: ВНТУ, 2015. – 63 с.
5. Ціноутворення: галузеві особливості формування цін: практ. керівництво. – Дніпропетровськ: Баланс-Клуб, 2014. – 95 с.
6. Ціноутворення: ціни трансфертні, звичайні, договірні: практ. керівництво. – Дніпропетровськ: Баланс-Клуб, 2014. – 111 с.
7. Шульга О. А. Ціноутворення: курс лекцій: навч. посіб. / Шульга О. А. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – 110 с.

8. Шуляк П. Н. Ценообразование: уч.-практ. пособие / П. Н. Шуляк. – М.: Изд. Дом "Дашков и К", 2008. – 332 с.

До навчальної дисципліни №3: Зовнішньоекономічна діяльність підприємства

Основна

1. Дідківський М. І Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. / М. І. Дідківський. – К.: Знання, 2006. – 462 с.
2. Зінь Е. А. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник / Е. А. Зінь, Н. С. Дука; Ред. Зінь Е. А. – К.: Кондор, 2009. – 432 с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: підручник / В. О. Новак, Т. Л. Мостенська, Г. С. Гуріна, О. В. Ільєнко. – К.: Кондор, 2012. – 552 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. О. Новак [та ін.]. – К.: Кондор, 2012. – 493 с.
5. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. посіб. / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвинова, І. Ю. Співаченко. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Центр видавничої літератури, 2006. – 792 с.

Додаткова

1. Вернюк Н. О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. О. Вернюк, Л. В. Клименко, І. М. Новак. – Умань: Сочінський [вид.], 2012. – 322 с.
2. Дахно І. І. Зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб. / І. І. Дахно, Г. В. Бабіч; [за ред. І. І. Дахна]. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 275 с.
3. Дунська А. Р. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика: навч. посіб. / А. Р. Дунська. – К.: Кондор, 2013. – 687 с.
4. Загородній А. Г. Зовнішньоекономічна діяльність: Термінологічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К.: Кондор, 2007. – 168 с.
5. Зеркалов Д. В. Внешнеэкономическая деятельность: Энциклопедический словарь / Д. В. Зеркалов. – К.: Дакор; КНТ, 2008. – 544 с.
6. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. / О. В. Шкурупій, В. В. Гончаренко, І. А. Артеменко та ін.; За заг. ред. Шкурупій О. В. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
7. Зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб. / За ред. І. І. Дахна. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 360 с.
8. Зосимова Ж. С. Експертиза зовнішньоекономічної діяльності підприємства: навч. посіб. / Ж. С. Зосимова. – Харків: Лідер, 2014. – 234 с.
9. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: підручник / О. А. Кириченко, Є. Г. Базовкін, С. А. Єрохін, С. М. Лаптев,

О. М. Литвак; за ред. О. М. Кириченко. – 2-е вид., переробл. і доп. – К.: Знання, 2008. – 518 с.

10. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 408 с.

IV СТРУКТУРА ВАРІАНТУ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Кожний варіант фахового вступного випробування містить **25** тестових питань, зміст яких стає відомим вступнику лише при отриманні варіанту випробування.

Варіант складається із завдань таких форм:

1) Питання на обрання вірної відповіді – до кожного питання надаються чотири варіанти відповіді, з яких вступник має обрати одну, зробивши відповідну позначку;

Розподіл питань у кожному варіанті:

- за формою завдань

№ з/п	Форма завдання	Кількість одиниць у варіанті
1	Питання на обрання вірної відповіді	25
	Усього	25

- за темами навчальних дисциплін

№ з/п	Зміст питання	Кількість одиниць у варіанті
1	За темами навчальної дисципліни №1: Економіка підприємства	10
2	За темами навчальної дисципліни №2: Ціноутворення	10
3	За темами навчальної дисципліни №3: Зовнішньоекономічна діяльність підприємства	5
	Усього	25

V КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Оцінка за відповідь на кожне питання варіанту фахового вступного випробування може набувати одного з двох значень:

максимального значення кількості балів – за вірної відповіді,

мінімального значення (0 балів) – за невірної відповіді.

Розподіл максимальної кількості балів за відповіді на завдання різної форми наведений у таблиці:

№ з/п	Форма завдання	Максимальне значення, кількість балів	Максимальна кількість балів, яка може бути набрана за виконання завдань певної форми
1	Питання на обрання вірної відповіді	4	25*4 = 100
	Усього		100

Результати випробування переводяться до шкали від 100 до 200 балів шляхом додавання 100 балів до суми балів, набраних вступником за виконання завдань варіанту випробування.